

Hans Kaldenbach

DWARS IN LEVEN EN LEREN, 99 tips, samenvatting.

Iemand die dwars is, krijgt vooral energie als die ergens tégen kan zijn. Een leerling is bijv. tégen school, tégen huiswerk, tégen leren. Een collega krijgt misschien vooral energie als zij/hij tégen een voorstel van de directie kan zijn. Of steekt veel energie in klagen zonder zelf met een voorstel te komen. Misschien krijgt die collega pas energie als er een deadline, een dwangmoment is.

Dwars zijn is een van onze drie grondhoudingen.

Ik beschrijf drie grondhoudingen, u herkent ze in leerprocessen en ook in het alledaagse leven:

- De **afhankelijke** grondhouding.
Als iemand vaak kritiekloos meegaat in wat anderen zeggen.
- De **dwarse**, tegenafhankelijke, grondhouding.
Als iemand vaak automatisch tégen iets is.
- De **onafhankelijke** grondhouding.
Als iemand er eerst over nadenkt, erover leest, etc.

Herkent u dit?

- * De ander (leerling, collega, partner) is in eerste instantie 'overall' tegen.
- * De ander verleidt u steeds tot een welles-nietes discussie: tot een vechtgesprek.
- * De grondstructuur van die gesprekken is: *ja, maar..., ja maar...*
- * Deze oeverloze discussies zijn voor u dodelijk vermoeiend.
- * Die vechterige tegen-stijl geeft de ander energie en identiteit.
- * Onbewuste winst: Door vechterig te zijn, hoeft de ander niet zélf te denken, niet te veranderen!

Ons doel moet zijn om de *vechtgesprekken met u* te veranderen in een *interne struggle*: Wat wil ik zelf? Wat vind ik zelf? Wil ik mijn best doen?

Hoe reageert u effectief **als een collega automatisch tégen een voorstel is?**

- * U kunt dan gaan argumenteren en overtuigen. Dan ontstaat vrij zeker een nutteloos 'vechtgesprek'.
  - * U kunt ook oprecht vragen: *Vertel, ik wil snappen wat je bezwaar is*. En dan eerlijk doorvragen.
Nu is de kans groter dat uw collega echt zélf gaat nadenken, niet alleen maar tégen is.
- Als u iemand wilt veranderen, dan móét u eerst in verbinding gaan.

Een leerling: *Engels kan ik niet:*

Wie dwars is, heeft vaak halfbewust een overtuiging die het tégen-gedrag energie geeft. Bijv: *Engels kan ik niet. Wij zijn niet goed in rekenen. Bij ons thuis is niemand creatief. Jullie hebben een hekel aan me*, etc. Het blijkt vaak nutteloos om dat tegen te spreken. U trekt aan een dood paard. De leerling is 'gehecht' aan die mening, het is deel van zijn/haar identiteit geworden!

U moét eerst verbinding zoeken.

Leerling: *Engels kan ik niet, wij zijn thuis allemaal slecht in talen.*

U: *Probeer het toch, als je echt je best doet...*

Vaak is dit nutteloos. U kunt ook zeggen:

U: *Vertel eens meer... Hoe gaat dat bij jou? ... Wat lastig voor je.*

Leerling: Hoe bedoelt u?

U: *Dat je een vak hebt dat je niet kan dat je moeilijk vindt. [...] Hoe ga je dat doen dit jaar?*

Bij dwars tegen-gedrag zoals pesten, orde verstoren, etc. kunt u een onverwacht effectieve aanpak gebruiken: *U gaat de 'verdachte' resp. de dader inschakelen als helper!*

Stel dat Emma gepest wordt door twee meisjes. Uw relatie met hen is redelijk goed. Onder zes ogen: *Meiden, willen jullie me helpen? Ik denk dat Emma geplaagd wordt. Ik slaap er soms gewoon slecht van. ... Ik weet dat jullie thuis ontzettend goed jouw zusje geholpen hebben, daar heb ik echt respect voor... Zouden jullie Emma willen beschermen, zoals je ook je zusje ...? Jullie kunnen dat, ik weet het.* Natuurlijk voelen die twee zich betrappt. U beschuldigt ze echter niet, u maakt ze juist belangrijk.

Vechterig zijn tegen delen binnen jezelf

Mensen die 'overall' tegen zijn, hebben ook vaak -niet herkende- conflicten diep in zichzelf. Zij hebben een bepaalde overtuiging of gevoel én tegelijkertijd bestrijden ze die.

- Ze voelen zich kwetsbaar én moeten van zichzelf zelfverzekerd zijn.
- Ze hebben voorkeuren voor sommige kinderen in de klas én willen geen voorkeuren hebben.
- Ze willen gelukkig zijn én deep down willen ze ook lijden.
- Ze zijn steeds afhankelijk van anderen én willen absoluut zelfstandig zijn.

Het heeft grote gevolgen voor onze psychische gezondheid hoe we met dit soort tegenstrijdigheden omgaan: de tegenstrijdigheid ontkennen of die als realiteit accepteren.

Hans Kaldenbach

Dwars in leven en leren, 99 tips. Uitgeverij Prometheus, Amsterdam.

Van dezelfde auteur, bij dezelfde uitgever:

* <i>Korte lontjes, 99 tips voor het omgaan met jongeren in de klas.</i>	2024, 23 ^e druk	ISBN 90 446 3141 8
* <i>Lastige ouders, moeilijke leerlingen, 99 tips</i>	2024, 8 ^e druk	ISBN 90 446 4294 0
* <i>Machomannetjes, 99 tips... straatcultuur terug te dringen uit uw school</i>	2024, 19 ^e druk	ISBN 90 446 1813 6
* <i>Respect, 99 tips voor het omgaan met jongeren in de straatcultuur</i>	2024, 40 ^e druk	ISBN 90 446 0706 5
* <i>Dwars in leven en leren, 99 tips.</i>	2024, 1 ^e druk	ISBN 90 446 4953 6
* <i>Doe maar gewoon, 99 tips voor het omgaan met Nederlanders</i>	2024, 52 ^e druk	ISBN 90 446 3559 1

Voor een lezing of training, **ook bij u op school:** kaldenbach@telfort.nl

Voor digitale samenvattingen van bovenstaande boeken: www.hanskaldenbach.nl

